

2008

Milejczyce

Zambrów

Czerwonka-Leszczyny

Lesko

Lublin

Kraśnik

Miedzna

Leżajsk

Sieniawa

Miedzna

11 cmentarzy zostało uprzątniętych i ogrodzonych
cemeteries cleaned up and fenced

2,7 ha cmentarzy zostało ogrodzonych
of cemeteries fenced

550 m ogrodzeń zostało wybudowanych
of fence built

400 miejscowości jest prezentowanych
na portalu www.polin.pl
towns presented on www.polin.org.pl

8 100 zdjęć jest prezentowanych
na portalu www.polin.pl
photographs available on www.polin.org.pl

2008

160 szkół uczestniczy w programie
„Przywróćmy Pamięć”
schools participating in the
“To Bring Memory Back” program

5 000 uczniów realizuje projekty w ramach
tego programu
students carrying out projects within
the framework of the program

23 miejscowości uczestniczą
w projekcie Szlak Chasydzki
townships taking part in the
Chassidic Route project

Wielkie Oczy

Lubasz

Bitgoraj

Szanowni Państwo,

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego została założona na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Światową Organizacją Żydowską ds. Restytucji (WJRO) i Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP (ZGWŻ).

Naszym celem jest ochrona materialnych relikwów kulturowego dziedzictwa Żydów w Polsce. Działamy na tych terenach, którymi, z racji zbyt dużej odległości, trudno jest zajmować się gminom żydowskim. Pełny spis miejscowości, którymi zajmuje się Fundacja znaleźć można na naszej stronie internetowej: www.fodz.pl.

Fundacja działa w ścisłej współpracy z ZGWŻ, a w sprawach natury religijnej konsultuje się z Naczelnym Rabinem Polski, rabinem Michaëlem Schudrichem oraz z The Committee for the Preservation of Jewish Cemeteries in Europe, kierowanym przez rabina Elyakima Schlesingera.

Do zadań Fundacji należą:

- ochrona obiektów dziedzictwa żydowskiego, które mają wyjątkowe znaczenie religijne lub historyczne;
- restytucja mienia dawnych gmin żydowskich (Fundacja działa tu jako pełnomocnik ZGWŻ): synagog, cmentarzy i innych obiektów, które służyły działalności religijnej, edukacyjnej, charytatywnej i społecznej;
- zarządzanie odzyskanym mieniem.

Rok 2008 był dla Fundacji rokiem intensywnej działalności, związanej m.in. z projektem rewitalizacji synagogi w Zamościu. Z radością przyjęliśmy wiadomość o dofinansowaniu projektu przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, co umożliwi rozpoczęcie prac remontowych już latem 2009 r. Ponadto, w 2008 roku we współpracy z naszymi partnerami uporządkowaliśmy i ogrodziliśmy 11 cmentarzy żydowskich oraz upamiętniliśmy 4 społeczności żydowskie.

Rosnące grono sojuszników Fundacji, obejmujące władze lokalne, organizacje pozarządowe, szkoły oraz organizacje międzynarodowe, umożliwiło ogromny rozwój naszej działalności: sukces programu edukacyjnego „Przywróćmy Pamięć”, w którym uczestniczy 160 szkół z całej Polski oraz nowe projekty rewitalizacji zabytków żydowskich są tego świetnym przykładem. Bierzymy udział w wielu inicjatywach podejmowanych przez lokalnych liderów społecznych oraz wspieramy ich działalność na rzecz ochrony i upamiętnienia dziedzictwa żydowskiego.

Ważnym wątkiem naszej aktywności jest wspieranie działalności naukowej, skupionej wokół szeroko rozumianych „studiów żydowskich”; współpraca z polskimi ośrodkami akademickimi oraz zainteresowanie studentów tematyką kultury i historii polskich Żydów znajduje swój oddźwięk w realizacji portalu internetowego „POLIN – Dziedzictwo Polskich Żydów” www.polin.org.pl.

Entuzjazm liderów społecznych, wolontariuszy i uczniów zaangażowanych w realizację naszych projektów świadczy o tym, że coraz więcej ludzi zaczyna dostrzegać i cenić wielokulturowe dziedzictwo swoich regionów oraz rozumieć, jak ważny jest szacunek i zrozumienie dla innych kultur. Pozwala nam to skutecznie działać na rzecz tolerancji i otwartości.

Monika Krawczyk, Dyrektor Generalny

■ Więcej:
www.fodz.pl
www.pamiec.fodz.pl
www.polin.org.pl

Zamość

Przemysł

Ladies and Gentlemen,

The Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland was founded by the Union of Jewish Communities in Poland and the World Jewish Restitution Organization (WJRO) in 2002.

Our mission is to protect and commemorate the surviving monuments of Jewish heritage in Poland. The Foundation operates in areas located far from present-day Jewish communities which lack the necessary human and financial resources to take appropriate care of the Jewish monuments located there. A complete list of the towns covered by the Foundation is available on our website: www.fodz.pl.

The Foundation acts in close cooperation with the Union of Jewish Communities in Poland. In religious matters, we consult the Chief Rabbi of Poland, Michael Schudrich, and the Committee for the Preservation of Jewish Cemeteries in Europe, led by Rabbi Elyakim Schlesinger.

Our goals are:

- the protection of properties which have a special religious or historical significance;
- the restitution of properties belonging to Jewish religious communities before World War II (reclaimed by the Foundation, acting as the plenipotentiary of the Union of Jewish Communities in Poland), i.e. synagogues, cemeteries and other properties formerly serving a religious, educational, charitable or social purpose;
- management of the returned properties.

2008 was a year of particularly intense activity for the Foundation, also on account of the planned revitalization of the Renaissance synagogue in Zamość. We were thrilled to learn that Iceland, Liechtenstein and Norway had decided to support the project through a grant amounting to nearly 1,5 million euro within the framework of the EEA Financial Mechanism and the Norwegian Financial Mechanism. The grant will cover 85% of the total estimated project cost. The project has also received

significant support from the World Monuments Fund and other charitable organizations. Renovation works will begin in the summer of 2009 and are expected to finish by the end of 2010.

With the help of our partners, in 2008 we were able to clean up and fence 11 Jewish cemeteries across Poland. An ever-growing group of sympathizers and allies, including local authorities, non-governmental organizations, schools and international institutions has made it possible for the Foundation to carry out its work and broaden the scope of its activities. The success of the "To Bring Memory Back" educational program is a perfect illustration of this *levée en masse*, with 160 schools throughout Poland engaged towards the preservation of the heritage and memory of Jewish communities. The Foundation also participates in projects initiated in this area by local leaders and organizations.

Supporting academic research in *Jewish Studies* is another important area of our activity. Our cooperation with Polish academic institutions, including the Jagiellonian University in Krakow, as well as widespread interest in the history and culture of the Polish Jews have led to the creation of the POLIN – Polish Jews' Heritage www.polin.org.pl web portal. The project is supported by the Taube Foundation for Jewish Life and Culture and the Polish Ministry of the Interior and Administration.

The enthusiasm of community leaders, our volunteers and the students involved in our projects is proof to us that more and more people are not only becoming aware of their regions' multicultural past and developing an appreciation for it, but also that growing numbers are beginning to realize the importance of understanding and respecting other cultures. It is this that enables us to work effectively towards promoting tolerance and openness.

Monika Krawczyk, CEO

■ More:
www.fodz.pl
www.pamiec.fodz.pl
www.polin.org.pl

Caring for Cemeteries

Opieka nad cmentarzami

Ze szczególnym zaangażowaniem podejmujemy inicjatywy związane z porządkowaniem i upamiętnianiem cmentarzy żydowskich, których jest w Polsce ok. 1 200, z czego ponad 50 znajduje się bezpośrednio pod opieką Fundacji. Jest to ogromne wyzwanie organizacyjne i finansowe – zapewnienie im wszystkim godnej opieki przekracza możliwości finansowe Fundacji.

Przeprowadzenie prac porządkowych na cmentarzach często może dojść do skutku dzięki darczyńcom, którzy pragną pozostać anonimowi.

Wszelkie prace na cmentarzach prowadzone są pod nadzorem halachicznym Naczelnego Rabina Polski oraz Komisji Rabinicznej.

It is with particular attention that we approach the task of caring for Jewish cemeteries, including their cleanup and commemoration. Of the 1200 Jewish cemeteries in Poland over 50 are currently in the Foundation's care. Providing them with proper treatment is a tremendous logistical and financial challenge, and exceeds the Foundation's financial possibilities.

Conservation and restoration works can often be carried out thanks to donors who wish to remain anonymous.

All works in cemeteries are carried out under the Halakha supervision of the Chief Rabbi of Poland and the Rabbinical Commission.

Radom

Józefów Biłgorajski

Radom

Łabiszyn

Przysucha

01 2008

Cieszyn

Uporządkowanie cmentarza żydowskiego we współpracy z Gminą Wyznaniową Żydowską w Bielsku-Białej oraz HFPJC.

The Foundation carried out cleanup works at the Jewish cemetery in cooperation with the Jewish Community of Bielsko-Biała and the HFPJC.

03 2008

Województwo Kujawsko-Pomorskie

Cmentarze żydowskie w Gąsawie, Gębicach, Gniewkowie, Łabiszynie, Rogowie i Strzelnie zostały objęte opieką Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Na cmentarzu żydowskim w Gębicach wycięto krzewy. Na „nowym” cmentarzu żydowskim w Łabiszynie rozpoczęto prace nad projektem budowy lapidarium.

The cemeteries in Gąsawa, Gębice, Gniewkowo, Łabiszyn, Rogów and Strzelno were placed under the supervision of the Voivodeship Monuments Conservation Department. Bushes were cut at the cemetery in Gębice. Plans were laid down for the construction of a lapidarium at the “new” Jewish cemetery in Łabiszyn.

Toruń

Spotkanie z władzami Torunia w sprawie likwidacji znajdującego się na terenie cmentarza żydowskiego placu zabaw i miejsca do gry w koszykówkę.

The Foundation met with the authorities of Toruń to discuss the abolition of a playground and basketball court currently occupying the site of the Jewish cemetery.

Cieszyn – przed uprzątnięciem (before the cleanup)

Żuromin

Rozpoczęcie budowy ogrodzenia wokół cmentarza żydowskiego we współpracy z Ziomkostwem Żydów żuromińskich z USA.

The Foundation began the construction of a fence around the Jewish cemetery in cooperation with the Żuromin Cemetery Restoration Project (USA).

Barcin

Zakończenie etapu renowacji cmentarza żydowskiego przy wsparciu Nadleśnictwa Gołębki.

Yet another phase in the renovation of the Jewish cemetery was completed with the support of the Gołębki Forest Inspectorate.

05 2008

Żnin

Cmentarz żydowski został objęty opieką Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

The Jewish cemetery was included in the national monuments register.

Sławatycze

Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej społeczność żydowską zorganizowana we współpracy z GWŻ w Warszawie oraz Ziomkostwem Sławatycckim. Uporządkowanie cmentarza oraz wybudowanie i zamontowanie nowej bramy.

The unveiling of a plaque commemorating the Jewish community, organized in cooperation with the Jewish Community of Warsaw and the Sławatycze Landsmanshaft. The cemetery was cleaned up and a new gate built and installed.

Cieszyn – po uprzątnięciu (after the cleanup)

Siedlecza-Kańczuga

Uroczystość upamiętnienia miejscowego cmentarza żydowskiego, przygotowana we współpracy z Ziomkostwem Żydów z Siedlecza-Kańczugi. Cmentarz został wyremontowany oraz otoczony nowym murem, przy bramie zamontowano tablicę pamiątkową.

A ceremony organized in cooperation with the Siedlecza-Kańczuga Landsmanshaft was held to commemorate the local Jewish cemetery. The cemetery was renovated and fenced; a memorial plaque was installed next to the gate.

06 2008

Sanok

Staraniem Fundacji na cmentarz żydowski w Sanoku przeniesiono fragmenty macew odnalezionych w czasie prac budowlanych.

Thanks the Foundation's efforts, fragments of matzevot found during construction works were transported back to the Jewish cemetery.

07 2008

Sępólno Krajeńskie

Podjęcie działań w celu zabezpieczenia przed dewastacją cmentarza żydowskiego, na którego terenie znajduje się obecnie nielegalna zabudowa letniskowa. FODŻ zmierza do uregulowania statusu prawnego nekropolii i przywrócenia godności temu miejscu.

Measures were taken to prevent the devastation of the Jewish cemetery. The site is currently home to illegal summer tenements. The Foundation's efforts are aimed at regulating the legal status of the necropolis and restoring its dignity.

Radom

Interwencja Fundacji w celu zabezpieczenia zabytkowych polichromowanych nagrobków wydobytych podczas prac budowlanych.

The Foundation intervened to secure historic polychrome matzevot unearthed during construction works.

Siedlce – przed uprzątnięciem (before the cleanup)

Sochaczew

Uporządkowanie cmentarza żydowskiego, na którym znajduje się ohel dynastii sochaczewskich cadyków Bernsteinów.

The Foundation cleaned up the Jewish cemetery – the resting place of the Bernstein tzadik dynasty of Sochaczew.

Lubraniec

Złożenie do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu wniosku o zabezpieczenie i przewiezienie na cmentarz żydowski macew odnalezionych podczas prac drogowych.

The Foundation filed a request to the Monuments Conservation Department in Toruń to secure matzevot discovered during road maintenance works and to transport them back to the Jewish cemetery.

08 2008

Kraśnik

Prace porządkowe na lokalnym cmentarzu żydowskim z udziałem uczniów miejscowych szkół, zorganizowane we współpracy z Fundacją „Za Bramą” oraz Urzędem Miasta Kraśnik.

Students from local schools cleaned up the Jewish cemetery. The action was organized in cooperation with the “Za Bramą” Foundation and the Kraśnik City Office.

09 2008

Wysokie Mazowieckie

Uporządkowanie miejscowego cmentarza żydowskiego przez uczniów technikum mechanicznego Centrum Kształcenia Zawodowego w ramach programu Fundacji „Przywróćmy Pamięć”.

Students from the technical secondary school cleaned up the local Jewish cemetery within the framework of the Foundation’s “To Bring Memory Back” program.

Siedlce

Kompleksowe prace porządkowe na cmentarzu żydowskim we współpracy z GWŻ w Warszawie.

The Foundation carried out complex cleanup works at the local Jewish cemetery in cooperation with the Jewish Community of Warsaw.

10 2008

Biłgoraj

Interwencja Fundacji w związku z wykopaniem ludzkich szczątków w trakcie prac budowlanych na terenie dawnego cmentarza żydowskiego.

The Foundation intervened following the discovery of human remains during construction works at the former site of the Jewish cemetery.

11 2008

Brzozów

Dzięki interwencji Fundacji, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Wojewoda Podkarpacki podjęli działania zmierzające do wykupienia terenu graniczącego ze zbiorową mogiłą Żydów celem ułatwienia dostępu do nekropolii.

Thanks to the Foundation’s efforts, the Council for the Protection of Monuments to Struggle and Martyrdom and the Office of the Carpathian Voivode initiated the purchase of a plot of land next to the mass Jewish grave in order to facilitate access to the necropolis.

Siedlce – po uprzątnięciu (after the cleanup)

12 2008

Toruń

Urząd Miasta Torunia powołał zespół ds. upamiętnienia terenu cmentarza żydowskiego, w skład którego weszli m.in. Dyrektor Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Naczelny Rabin Polski, senator RP Jan Wyrowiński, Prezydent Miasta Torunia.

The Toruń City Office appointed a task force to commemorate the local Jewish cemetery. Members include the Director General of the Foundation, the Chief Rabbi of Poland, senator Jan Wyrowiński and the President of the City of Toruń.

Narol

Dzięki wsparciu Funduszu Michaela H. Traisona dla Polski, Urzędu Miasta i Gminy Narol oraz Fundacji, postawiono drogowy znak wskazujący drogę na miejscowy cmentarz żydowski.

A signpost pointing the way to the Jewish cemetery was installed thanks to support from the Michael H. Traison Fund for Poland, the Narol City and Commune Office and the Foundation.

Przysucha, Józefów (woj. lubelskie)

Zakończenie prac porządkowych na zabytkowych cmentarzach żydowskich, przeprowadzonych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Cleanup works were completed at the local Jewish cemeteries, supported by a grant from the Ministry of Culture and National Heritage.

Memory

Pamięć

Upamiętnienie historycznej obecności społeczności żydowskiej w Polsce – jeden z najważniejszych celów Fundacji – jest ogromnym wyzwaniem. Fundacja angażuje się w liczne projekty upamiętniające, organizowane we współpracy z liderami lokalnymi, władzami poszczególnych miejscowości oraz organizacjami pozarządowymi.

Opieka nad wieloma zabytkami kultury żydowskiej nie byłaby możliwa, gdyby nie zaangażowanie lokalnych społeczności. Działania podejmowane przez współpracujących z Fundacją wolontariuszy, ich osobiste zaangażowanie i ciężka praca pozwala nam otaczać opieką relikty dziedzictwa polskich Żydów położone we wszystkich regionach Polski. Dziękujemy!

Commemorating the historical presence of the Jewish community in Poland – one of the Foundation’s main tasks – is a significant challenge. In addition to its own commemoration projects, the Foundation supports community leaders, non-governmental organizations and local authorities in various townships throughout Poland in paying tribute to pre-war Jewish communities.

Providing care for many historical Jewish monuments would not be possible without the support of our local partners. The commitment and hard work of the Foundation’s volunteers enable us to protect and preserve what is left of the heritage of Polish Jews. Thank you!

Sławatycze

Cheimża-Pluskowęsy

Barcin

Warszawa

Sieniawa

01 2008

Leżajsk

Fundacja sfinansowała tablicę upamiętniającą społeczność żydowską.

The Foundation funded a plaque commemorating the local Jewish community.

Mszczonów

Fundacja sfinansowała tablicę upamiętniającą społeczność żydowską.

The Foundation funded a plaque commemorating the local Jewish community.

Zamość – Bełżec

W Zamościu i Bełżcu odbyły się obchody XI Dnia Judaizmu, zorganizowane przez Komitet ds. Dialogu z Judaizmem Rady Episkopatu Polski i Diecezję Zamojsko-Lubaczowską we współpracy z Fundacją. The XI Day of Judaism, organized by the Polish Episcopal Council's Committee for Dialogue with Judaism and the Roman Catholic Diocese of Zamość-Lubaczów, was celebrated in Zamość and Bełżec, with representatives of the Foundation in attendance.

04 2008

Warszawa

Fundacja weszła w skład komitetu organizacyjnego obchodów 65. rocznicy wybuchu Powstania w Getcie Warszawskim.

The Foundation was appointed a member of the committee charged with organizing the 65th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising.

05 2008

Kalisz

Fundacja objęła patronat nad Dniami Kultury Żydowskiej.

The Foundation became an honorary patron of the Days of Jewish Culture.

06 2008

Piotrków Trybunalski

Uroczysty Szabat, w trakcie którego miały miejsce m.in. dyskusje dotyczące wspólnej historii Żydów i Polaków oraz dialogu chrześcijańsko-żydowskiego, zorganizowany z inicjatywy Michaela Traisona we współpracy z Fundacją i Urzędem Miasta Piotrkowa.

A special Shabbaton celebration was held in Piotrków at the initiative of Michael Traison. The event, organized in cooperation with the Foundation and the City Office, included debates on common Polish-Jewish history and Judeo-Christian dialogue.

08 2008

Dynów

We współpracy z Urzędem Miasta Dynów i chasydami z Izraela, Fundacja pomogła w organizacji uroczystości cadyka Cwi Elimelecha Szapiro z Dynowa, która odbyła się z inicjatywy chasydów z Izraela pod przewodnictwem Admora Toldot Aharon. The Foundation helped to organize the Yartzeit of Zvi Elimelech Shapiro of Dinov, conducted at the initiative of Chassidim from Israel. The ceremonies were attended by the present Toldot Aharon Rebbe.

09 2008

Zamość

Fundacja udostępniła wnętrze synagogi w Zamościu na potrzeby Europejskich Dni Dziedzictwa.

The interior of the Zamość synagogue was made available by the Foundation for the needs of the European Heritage Days.

11 2008

Ciechanowiec

We współpracy z Urzędem Miasta, Fundacja zorganizowała uroczystości związane z obchodami 66. rocznicy likwidacji miejscowego getta, połączone z odsłonięciem tablicy pamiątkowej na synagodze oraz zaprezentowaniem nowego ogrodzenia cmentarza żydowskiego. W uroczystości wzięły udział Naczelny Rabin Polski Michael Schudrich oraz Minister Ewa Junczyk-Ziomecka z Kancelarii Prezydenta.

Ceremonies to commemorate the 66th anniversary of the liquidation of the Ciechanowiec ghetto, combined with the unveiling of a memorial plaque on the wall of the synagogue and the presentation of a new fence around the Jewish cemetery, were organized by the Foundation in cooperation with the City Office. The ceremonies were attended by the

Dynów

Chief Rabbi of Poland Michael Schudrich and Minister Ewa Junczyk-Ziomecka from the Chancellery of the President of Poland.

Warszawa

Dzięki inicjatywie Fundacji kopiec-pomnik Mordechaja Anielewicza, znajdujący się przy ul. Miłej w Warszawie, został wpisany do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.

Thanks to the Foundation's initiative, the mound-monument of Mordechaj Anielewicz located at Miła St in Warsaw was added to the Mazowieckie voivodeship monuments register.

12 2008

Radom

W Urzędzie Miasta Radomia spotkali się inicjatorzy budowy pomnika poświęconego pamięci radomskich Żydów. W spotkaniu uczestniczyli: Prezydent Miasta Radomia, przedstawiciele polskiej i izraelskiej służby więziennej, Naczelny Rabin Polski oraz przedstawiciel Fundacji.

A meeting to discuss the construction of a monument dedicated to the memory of the Radom Jews was held at the Radom City Office, attended by the President of the City of Radom, representatives of the Polish and Israeli prison services, the Chief Rabbi of Poland and a representative of the Foundation.

Barcin

Odsłonięto tablicę upamiętniającą dawną miejscową synagogę.

A plaque commemorating the former local synagogue was unveiled in Barcin.

Revitalization

Rewitalizacja

▣ Dziedzictwo żydowskie jest integralną częścią kulturowego dziedzictwa Polski, a jego zabytki są bezcennym świadectwem setek lat wspólnej historii. Aby ocalić one dla następnych pokoleń, konieczne jest dostosowanie ich do współczesnych realiów i potrzeb społeczności lokalnych.

Nasza strategia opiera się na przekonaniu, że warunkiem autentycznej i trwałej rewitalizacji jest współpraca z lokalnymi partnerami. Takie podejście wpisuje się też w priorytety polityki regionalnej Unii Europejskiej.

Projekty rewitalizacji synagog w Kraśniku, Rymanowie i Zamościu prowadzone są w ramach Szlaku Chasydzkiego.

W 2008 roku do projektu „Szlak Chasydzki” Fundacji dołączyły trzy nowe miejscowości – Łęczna, Radomyśl Wielki oraz Iwano-Frankowsk (dawny Stanisławów) na Ukrainie.

▣ Jewish heritage is an integral part of Poland's cultural heritage, while Jewish landmarks are priceless evidence of hundreds of years of coexistence. In order to preserve this heritage for future generations it is necessary to adapt it for present-day purposes and the needs of local communities.

Our strategy is based on the belief that authentic and sustainable revitalization of historic monuments can only proceed in cooperation with local partners. This approach also reflects the goals of the European Union's regional policy.

Three new townships – Łęczna, Radomyśl Wielki and Iwano-Frankovsk (formerly known as Stanisławów), Ukraine, joined the Foundation's Chassidic Route project in 2008.

Szlak Chasydzki / The Chassidic Route

Szlak Chasydzki to projekt realizowany przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego od listopada 2005 r. Jego celem jest wytyczenie międzynarodowego szlaku turystycznego łączącego miejscowości położone w południowo-wschodniej Polsce i na zachodniej Ukrainie, w których znajdują się zabytki kultury żydowskiej. Partnerami projektu są już 22 gminy z terenów Podkarpacia i Lubelszczyzny: Baligród, Biłgoraj, Chełm, Cieszanów, Dębica, Dynów, Jarosław, Kraśnik, Lesko, Leżajsk, Lublin, Łęczna, Przemysł, Radomyśl Wielki, Ropczyce, Rymanów, Sanok, Tarnobrzeg, Ustrzyki Dolne, Wielkie Oczy Dolne, Włodawa i Zamość oraz Iwano-Frankowsk (dawny Stanisławów) na Ukrainie.

Szlak Chasydzki daje wielu miejscowościom szansę na zaistnienie na mapie atrakcji turystycznych. W ramach projektu, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego wspiera jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w ochronie i promocji wielokulturowego dziedzictwa ich miejscowości, przede wszystkim synagog i cmentarzy żydowskich, z których wiele jest wciąż odwiedzanych przez chasydów przybywających z całego świata.

W marcu 2008 staraniem Fundacji ukazały się kolejne opracowania na temat historii i dziedzictwa Żydów w miejscowościach Szlaku. Wydane zostały broszury poświęcone społecznościom żydowskim w Sanoku, Chełmie, Kraśniku, Rymanowie, Jarosławiu, Leżajsku, Lesku, Ropczycach i Ustrzykach Dolnych. Broszury (w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej) dostępne są w punktach informacji turystycznej na Szlaku i w wersji elektronicznej na stronie internetowej Fundacji.

W 2008 roku Szlak Chasydzki był wielokrotnie przedmiotem zainteresowania mediów. Artykuły poświęcone mu opublikowała prasa ogólnopolska i lokalna m. in. „Gazeta Wyborcza Lublin”, „Dziennik Wschodni” i „Kurier Lubelski” oraz największy amerykański tygodnik żydowski „The Jewish Press”. We wrześniu 2008 Fundacja podpisała z Telewizją Polską S.A. Oddział w Lublinie umowę, której przedmiotem jest współdziałanie na rzecz realizacji cyklu programów historycznych „Odkrywanie Szlaku

Chasydzkiego”. Poszczególne odcinki poświęcone będą historii Żydów w miejscowościach należących do projektu.

W 2008 roku projekt „Szlak Chasydzki” wspierany był przez Taube Foundation for Jewish Life and Culture.

The Chassidic Route project was launched by the Foundation in 2005. Its aim is to develop a tourist route linking townships in south-eastern Poland and western Ukraine in which important reminders of a centuries-long Jewish presence have survived. The Route currently comprises 22 townships in the Lubelskie and Podkarpackie voivodships: Baligród, Biłgoraj, Chełm, Cieszanów, Dębica, Dynów, Jarosław, Kraśnik, Lesko, Leżajsk, Lublin, Łęczna, Przemysł, Radomyśl Wielki, Ropczyce, Rymanów, Sanok, Tarnobrzeg, Ustrzyki Dolne, Wielkie Oczy, Włodawa and Zamość as well as Ivano-Frankovsk (formerly known as Stanisławów) in the Ukraine.

The Chassidic Route gives many places the opportunity to appear on the map of tourist attractions. Within the framework of the project, the Foundation supports local authorities and non-governmental organizations in protecting and promoting their communities' multicultural past and in developing dedicated tourism based on Jewish heritage - especially Jewish cemeteries and synagogues, many of which are still visited by Chassidim from all over the world.

In March 2008, the Foundation published – as part of its Chassidic Route series, – nine new booklets devoted to the history of Jewish communities in Sanok, Chełm, Kraśnik, Rymanów, Jarosław, Leżajsk, Lesko, Ropczyce and Ustrzyki Dolne. The booklets (available in Polish and English) are available in tourist offices and information centers along the Route and in electronic form on the Foundation's website.

In 2008, the Chassidic Route once more attracted widespread media attention. Articles devoted to the Route appeared in nationwide and local newspapers such as “Gazeta Wyborcza Lublin”, “Dziennik Wschodni” and “Kurier Lubelski” as well as the largest American Jewish weekly “The Jewish Press”. In September 2008, the Foundation signed a cooperation agreement regarding the filming of a historical TV series entitled “Discovering the Chassidic Route” with the Lublin Branch of Polish Television. Individual episodes will be devoted to the history of the Jews in townships along the Route.

In 2008 the Chassidic Route project was supported by the Taube Foundation for Jewish Life and Culture.

Sanok

Radomyśl Wielki

Łęczna

▣ 01 2008

Zamość

Współpraca przy organizacji wystawy prac malarskich i graficznych studentów Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie.

The Foundation co-organized an exhibition of paintings and drawings by students from the Art Department of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin.

▣ 02 2008

Lublin

Przedstawiciel Fundacji wygłosił w lubelskim Centrum Kultury wykład poświęcony Szlakowi Chasydzkiemu.

A representative of the Foundation delivered a lecture on the Chassidic Route at the Lublin Cultural Center.

▣ 04 2008

Sanok

Władze Sanoka zaprosiły Fundację do współpracy przy tworzeniu Muzeum Historii Żydów, którego siedzibą ma zostać budynek dawnej synagogi sadogórskiej.

The Sanok city authorities invited the Foundation to take part in the creation of a Museum of Jewish History to be set up within the premises of the former Sadogóra synagogue.

▣ 05 2008

Zamość

Wystawa fotograficzna przedstawiająca zabytki kultury żydowskiej w miejscowościach Szlaku Chasydzkiego, zdjęcia z jorrajtu (rocznicy śmierci) cadyka Elimelecha w Leżajsku oraz przedwojenne pocztówki o tematyce żydowskiej w udostępnionej przez Fundację synagodze.

A photograph exhibition presenting Jewish heritage sites in towns belonging to the Chassidic Route, photographs from the yartzeit of tzadik Elimelech in Lezajsk as well as pre-war postcards featuring Jewish themes was held inside the synagogue, made available by the Foundation.

▣ 08 2008

Rymanów

Dni Pamięci w 66. rocznicę likwidacji rymanowskiego getta, zorganizowane przez Stowarzyszenie „Spotkanie Rymanów” we współpracy z Fundacją.

Remembrance Days commemorating the 66th anniversary of the liquidation of the Rymanów ghetto were organized by the “Spotkanie Rymanów” Association in cooperation with the Foundation.

Sanok

Fundacja oraz Miasto Sanok współfinansowały odbywający się w Sanoku letni obóz Żydowskiej Ogólnopolskiej Organizacji Młodzieżowej. Jego uczestnicy uporządkowali sanocki cmentarz żydowski.

The Foundation and the City of Sanok co-financed the Polish Jewish Youth Organization's summer camp in Sanok. The participants cleaned up the Jewish cemetery.

▣ 10 2008

Sanok

Seria wykładów dla młodzieży, zorganizowanych przez Żydowską Ogólnopolską Organizację Młodzieżową dzięki wsparciu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego oraz Urzędu Miasta Sanok.

The Foundation and the Sanok City Office supported a series of lectures for young people, organized by the Polish Jewish Youth Organization.

▣ 11 2008

Dynów

Ukazała się publikacja pt. „Stosunki polsko-ukraińsko-żydowskie w mieście i gminie Dynów”, autorstwa Grzegorza Szajnika.

A book devoted to Polish-Jewish-Ukrainian relations in the town and commune of Dynów was published by Grzegorz Szajnik.

Lublin

Leżajsk

Zamość

Do najważniejszych zadań realizowanych przez Fundację w ramach Szlaku Chasydzkiego należy rewitalizacja synagogi w Zamościu. Synagoga ta, wzniesiona na początku XVII w., jest najwspanialszą renesansową bożnicą w Polsce. W 2008 roku projekt rewitalizacji synagogi otrzymał wsparcie Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Grant w wysokości prawie 1,5 miliona euro (85% szacunkowego kosztu projektu) umożliwi kompleksowy remont budowli oraz zagospodarowanie jej otoczenia. Prace remontowe rozpoczną się w 2009 roku, a ich zakończenie planowane jest z końcem 2010 r.

W 2011 roku w odrestaurowanej synagodze powstanie centrum informacji Szlaku Chasydzkiego oraz Muzeum Żydów Zamościa i Okolic. Wykorzystując różnorodne technologie multimedialne, Muzeum będzie prezentować historię przenikania i wzajemnego wzbogacania się kultur żydowskiej i polskiej na terenie Zamojszczyzny oraz przybliżać sylwetki Żydów, którzy współtworzyli intelektualne, religijne i kulturowe oblicze regionu (np. Icchak Leibusz Perc, Magid z Dubna, Bolesław Leśmian). W odrestaurowanej bożnicy będą również mogły odbywać się wszelkiego rodzaju imprezy kulturalne, koncerty, konferencje oraz warsztaty. Część powierzchni synagogi zostanie zaadaptowana na po-

One of the most important projects carried out by the Foundation within the framework of the Chassidic Route is the revitalization of the synagogue in Zamość. The synagogue, built at the beginning of the XVII c. is the finest Renaissance Jewish house of worship in Poland. In 2008, the Zamość synagogue revitalization project received support amounting to nearly 1,5 million euro (85% of the total estimated cost of the project) from Iceland, Liechtenstein and Norway within the framework of the EEA Financial Mechanism and the Norwegian Financial Mechanism. The grant will allow the Foundation to carry out a complex renovation of the building and to adapt its surroundings. Renovation works will commence in the summer of 2009, with the expected date of completion at the end of 2010.

In 2011, the restored synagogue will become home to the Chassidic Route Tourist Information Center and the Museum of the Jews of Zamość and the Zamość Region. Using different multimedia technologies, the Museum will present the interwoven history of Poles and Jews and introduce important Jewish figures involved in shaping the intellectual, religious and cultural life of the region (such as Isaac Leib Peretz, the Maggid of Dubno, Bolesław Leśmian). The synagogue will also serve as a space for all kinds of cultural events, concerts, conferences and workshops. A part of the interior will be adapted for the needs of local NGOs. Thanks to our cooperation with local partners – the Bernard Morando Fine Arts High School, the Zamość University of Management and Administration, the Zamość Artistic Exhibitions Agency and the John Paul II Catholic University of Lublin, the Zamość

Zamość

Zamość

miejszczenia dla miejscowych organizacji pozarządowych. Dzięki współpracy z partnerami lokalnymi – Liceum Plastycznym im. Bernarda Morando, Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji, Galerią Zamojską BWA oraz Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, zamojska synagoga stanie się tętniącym życiem centrum kulturalnym, służącym zarówno mieszkańcom miasta jak i odwiedzającym je turystom.

Zrewitalizowana synagoga będzie mogła również – w razie takiej potrzeby – spełniać funkcje religijne.

Środki własne Fundacji w projekcie obejmują grant od World Monuments Fund.

synagogue will become a vibrant cultural center, serving both the inhabitants of Zamość and tourists visiting the city.

The renovated synagogue will also be available for Jewish religious services upon request.

The Foundation's own contribution to the project includes a grant from the World Monuments Fund.

Zamość

▣ 01 2008

Sanok

Zakończono remont budynku dawnej siedziby Żydowskiego Towarzystwa Kupieckiego w Sanoku na potrzeby siedziby Fundacji Karpackiej – Polska. Budynek przekazany został Fundacji Karpackiej przez FODŻ.

The renovation of the former seat of the Jewish Merchant Society was completed. The building was transferred by the Foundation to the Carpathian Foundation and will serve as the latter's headquarters.

▣ 02 2008

Olsztyn

Zakończenie pierwszego etapu prac konserwatorskich w dawnym domu przedpogrzebowym, zaprojektowanym przez światowej sławy architekta Ericha Mendelsohna. Prace przeprowadzone zostały przez Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa „Borussia”, któremu Fundacja udostępnia budynek.

The first phase of conservation works on the former preburial house designed by world-famous architect Erich Mendelsohn was officially completed. The renovations are carried out by the “Borussia” Cultural Community Association to whom the building has been made available by the Foundation.

Zamość

▣ 11 2008

Zamość

Fundacja zakończyła pierwszy etap prac przy zabezpieczeniu fundamentów renesansowej synagogi dzięki wsparciu Samuel H. Kress Foundation oraz World Monuments Fund Kress Foundation European Preservation Program.

The Foundation completed the first phase of works on the reinforcement of the foundations of the Old City synagogue thanks to support from the Samuel H. Kress Foundation and the World Monuments Fund Kress Foundation European Preservation Program.

Klimontów

Fundacja podpisała porozumienie o współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz opieki nad synagogą.

The Foundation signed a memorandum of understanding with local institutions and non-governmental organizations, regarding joint care for the synagogue.

Zamość

Zamość

Kolno

Rozpoczęły się prace remontowe w synagodze. Obiekt ma zostać zaadaptowany na potrzeby centrum dialogu i turystyki. Z racji bliskości Jedwabnego będzie to dogodny miejsce postoju tworzone z myślą o wycieczkach z Izraela licznie odwiedzających tę okolicę. Projekt realizuje prywatny inwestor. FODŻ jest doradcą merytorycznym.

Renovation works were launched at the synagogue. The building is to be adapted for the needs of a dialogue and tourist center. Because of its proximity to Jedwabne, it will be a convenient stop for the numerous tour groups from Israel visiting the area. The renovations are carried out by a private investor, with the Foundation acting as an advisory expert.

Education

Edukacja

■ Uważamy, że nasze działania na rzecz ochrony dziedzictwa żydowskiego w Polsce odniosą skutek tylko wtedy, gdy będzie im towarzyszyła szeroko pojęta działalność edukacyjna. Przywracanie pamięci i rozumienia kultury żydowskiej jest dla młodych ludzi autentyczną lekcją odkrywania lokalnej tożsamości, a dla wszystkich wokół staje się ważnym gestem upamiętniającym historię polskich Żydów.

Program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”

Celem programu jest zachęcenie uczniów do poszukiwania śladów wielokulturowej historii Polski oraz do opieki nad żydowskimi cmentarzami. Uczniowie odkrywają na nowo historię swojej miejscowości, poznają tradycję i kulturę żydowską, a następnie przywracają lokalnej społeczności pamięć o wielokulturowym dziedzictwie. W 2008 roku w trzeciej edycji programu wzięło udział 5000 uczniów ze 160 szkół. Prace nad programem zakończyły dwie finałowe prezentacje, które odbyły się w Warszawie i w Lublinie. Warszawska prezentacja, podczas której swoje projekty prezentowało blisko 200 uczniów z 33 szkół, miała miejsce 1 czerwca 2008 w synagodze Nożyków.

Wśród gości znaleźli się Jego Ekscelencja Ambasador Izraela, przedstawiciele Ambasady Republiki Federalnej Niemiec, Kancelarii Prezydenta RP, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP oraz ogólnopolskich organizacji pozarządowych. Druga prezentacja odbyła się 8 czerwca w Jeszowie Chachmej w Lublinie.

Informacje o wszystkich projektach realizowanych przez uczniów w ramach programu „Przywróćmy Pamięć”, a także materiały edukacyjne dla uczniów i nauczycieli dostępne są na stronie internetowej www.pamiec.fodz.pl.

W 2008 roku program „Przywróćmy Pamięć” realizowany był ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

„Porozmawiajmy – Europejskie debaty o wartościach”

Podjmując ideę roku 2008, który został ogłoszony przez Komisję Europejską Rokiem Dialogu Międzykulturowego, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego jako oficjalny partner Narodowego Centrum Kultury włączyła się w obchody ERDM poprzez realizację autorskiego programu „Porozmawiajmy – Eu-

Zambrów

Lublin

Warszawa

Warszawa

Lublin

ropejskie debaty o wartościach”. Celem programu było propagowanie dialogu międzykulturowego i rozmów o wartościach jako procesu umożliwiającego poprawę umiejętności funkcjonowania w środowisku, w którym współistnieją różne tożsamości kulturowe. W całej Polsce, przeszkolona przez zespół Fundacji młodzież prowadziła w 2008 roku otwarte debaty wokół tematyki wartości. Na stronie internetowej każdej miejscowości biorącej udział w projekcie uruchomione zostały fora. Najciekawsze wątki miały szansę stać się tematami trzech debat regionalnych, które były kulminacją projektu.

▣ Our work towards the protection of Jewish heritage in Poland can only be effective if accompanied by educational activities, in the broadest sense of the term. Bringing back the memory and understanding of Jewish culture is a unique lesson of discovery for young people. Giving them the opportunity to explore local history and identity, it is also an homage paid to generations of Polish Jews.

The “To Bring Memory Back” educational program

The aim of the program is to encourage high school students to search for traces of Poland’s multicultural heritage and to provide sustained care for Jewish cemeteries. Students rediscover the history of their town, learn about Jewish culture and traditions and eventually bring the memory of the past back to the local community. In 2008, 5000 students from 160 schools took part in the third annual edition of the program. The program concluded with two final presentations which took place in Warsaw and Lublin. The Warsaw presentation, attended by nearly 200 students from 33 schools, who presented their projects, took place on June 1, 2008 at the Nożyk Synagogue. The event’s guests included His Excellency the Ambassador of Israel to Poland as well as representatives of the Embassy of the Federal Republic of Germany, the Chancellery of the President of the Republic of Poland, the Ministry of Culture and National Heritage, the Ministry of the Interior and Administration, the Union of Jewish Communities in Poland and Polish NGOs. The second presentation took place on June 8 at the Chachmei Yeshiva in Lublin.

Information about all of the projects carried out by students within the framework of “To Bring Memory Back” as well as educational materials for students and teachers can be found at www.pamiec.fodz.pl.

In 2008 the “To Bring Memory Back” program was supported by the Civic Initiatives Fund.

Pluskoweszy

Lublin

Lublin

Warszawa

“Let’s Talk – European Debates on Values”

Taking up the idea of 2008, declared the Year of Intercultural Dialogue by the European Commission, the Foundation launched the “Let’s Talk – European Debates on Values” project within the framework of an official partnership with the National Center for Culture. The aim of the program was to promote intercultural dialogue and values in order to bring about the improvement of social skills in a multicultural society. Young people trained by the Foundation organized and moderated open debates on values across Poland. Internet forums were created, with the most interesting discussion topics having the chance to become the subjects of three regional debates, concluding the project.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Instytut Kultury 2008
Wspieranie

Przemyśl

Warszawa

Tarnów

Lubaczów

▣ 01 2008

Warszawa

Fundacja objęła patronatem warsztaty muzyki i kultury żydowskiej, które odbyły się w warszawskim Liceum im. Jana III Sobieskiego.

The Foundation assumed patronage of workshops on Jewish culture and music held at the Jan III Sobieski High School in Warsaw.

▣ 03 2008

Warszawa

Na konferencji otwierającej obchody Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego w Polsce Fundacja zaprezentowała swój nowy projekt „Porozmawiajmy – Europejskie debaty o wartościach”.

The Foundation presented its new project – “Let’s Talk – European Debates on Values” at the conference inaugurating the European Year of Intercultural Dialogue in Poland.

Radzików

W dniach 29-31 marca 2008 r. w Radzikowie pod Warszawą Fundacja zorganizowała

zwołanie szkolenie dla animatorów młodzieżowych projektu „Porozmawiajmy – Europejskie debaty o wartościach”.

The Foundation held a workshop for youth leaders taking part in the “Let’s Talk – European Debates on Values” project.

▣ 05 2008

Oświęcim – Warszawa – Brody

Fundacja współorganizowała spotkanie młodzieży żydowskiej z Los Angeles z uczestnikami programu „Przywróćmy Pamięć” w Warszawie i Brodach w ramach tegorocznego Marszu Żywych.

The Foundation organized a meeting between young Jews from Los Angeles and participants of the “To Bring Memory Back” program in Warsaw and Brody within the framework of the 2008 March of the Living.

Wschowa

W ramach programu „Przywróćmy Pamięć” uczniowie I Zespołu Szkół im. S. Staszica we Wschowie zlikwidowali nielegalny plac zabaw i boisko do gry

w piłkę nożną, urządzone na tamtejszym cmentarzu żydowskim.

Students from the S. Staszic No. 1 School Complex in Wschowa dismantled an illegal playground and soccer field put up at the site of the local Jewish cemetery within the framework of the “To Bring Memory Back” program.

Chełmża

Odsłonięta została tablica upamiętniająca społeczność żydowską miasta. Tablica powstała z inicjatywy nauczycieli i uczniów Gimnazjum w Pluskowęsach, uczestniczących w programie „Przywróćmy Pamięć”, przy wsparciu Fundacji oraz miejscowych władz.

A memorial plaque commemorating the Jewish community was unveiled in Chełmża. The plaque was an initiative of teachers and students from the Gymnasium in Pluskowęsy participating in the “To Bring Memory Back” program supported by the Foundation and the local authorities.

▣ 06 2008

Warszawa

Blisko 200 uczniów i nauczycieli z 33 szkół z północnych województw Polski wzięło udział w finałowej prezentacji podsumowującej trzecią (2007/2008) edycję programu edukacyjnego „Przywróćmy Pamięć”, która odbyła się w warszawskiej synagodze Nożyków.

Nearly 200 students and teachers from 33 schools from Poland's northern voivodeships took part in the final presentation closing the third (2007-2008) edition of the "To Bring Memory Back" program at the Nożyk synagogue.

Lublin

W lubelskiej Jeszowie Chachmei odbyła się druga finałowa prezentacja podsumowująca trzecią edycję programu „Przywróćmy Pamięć”. Wzięło w niej udział 30 szkół i ośrodków kulturalnych z południowych województw Polski.

The second part of the presentation closing the third edition of the "To Bring Memory Back" program took place at the Chachmei Yeshiva in Lublin, attended by 30 schools and cultural institutions from southern Poland.

Warszawa

Fundacja wsparła publikację podręcznika do nauki języka hebrajskiego „Litery, litery”, wydane przez Fundację im. prof. Mojżesza Schorra.

The Foundation supported the publication of a Hebrew language textbook „Litery, litery” (“Letters, letters”) published by the Prof. Moses Schorr Foundation.

▣ 08 2008

Kuratorzy Oświaty wszystkich województw objęli honorowym patronatem program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”.

Education Curators in all Polish voivodeships assumed honorary patronage of the "To Bring Memory Back" program.

▣ 09 2008

Radzików

W Radzikowie pod Warszawą Fundacja zorganizowała ogólnopolskie dwudniowe szkolenie dla nauczycieli ze szkół biorących udział w czwartej edycji programu edukacyjnego „Przywróćmy Pamięć”.

The Foundation organized a nationwide two-day workshop for teachers from schools taking part in the fourth edition of the "To Bring Memory Back" program in Radzików near Warsaw.

▣ 10 2008

Dąbrowa Tarnowska

Uczniowie Gimnazjum nr 2 w Dąbrowie Tarnowskiej we współpracy z Dąbrowskim Domem Kultury i Fundacją podjęli opiekę nad miejscowym cmentarzem żydowskim w ramach programu „Przywróćmy Pamięć”.

Students from the No. 2 Gymnasium in Dąbrowa Tarnowska assumed stewardship of the local Jewish cemetery in partnership with the Dąbrowa Community Cultural Center and the Foundation within the framework of the "To Bring Memory Back" program.

Olsztyn

Fundacja zorganizowała szkolenia dla młodzieży uczestniczącej w projekcie „Porozmawiajmy – Europejskie debaty o wartościach”. Podczas warsztatów przeprowadzonych przez animatorów uczniowie zapoznali się z ideą dialogu międzykulturowego oraz przygotowali do przeprowadzenia debat publicznych wokół tematyki wartości.

The Foundation held workshops for young people participating in the "Let's Talk – European Debates on Values" project. The students learned about the concept of intercultural dialogue and were prepared to moderate public debates on values.

▣ 11 2008

Przemysł

Spotkanie uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych i Ogólnokształcących w Przemysłu z grupą licealistów z Jerozolimy w ramach programu „Przywróćmy Pamięć” zorganizowane przez Fundację.

A meeting organized by the Foundation took place between students from the Electronic and General School Complex in Przemysł and a group of high school students from Jerusalem within the framework of the "To Bring Memory Back" program.

▣ 12 2008

Warszawa – Radom – Katowice

W ramach podsumowania projektu „Porozmawiajmy - Europejskie debaty o wartościach” Fundacja zorganizowała trzy regionalne debaty w Warszawie, Radomiu i Katowicach, połączone z konferencjami metodycznymi dla nauczycieli.

The Foundation organized three regional debates combined with methodology conferences for teachers in Warsaw, Radom and Katowice, summing up the "Let's Talk – European Debates on Values" project.

Przemysł

Pluskowęsy

Jewish Studies

Wokół Jewish Studies**Portal internetowy POLIN – Dziedzictwo Polskich Żydów
www.polin.org.pl**

Z inicjatywy Fundacji powstaje multimedialny portal internetowy poświęcony historii Żydów polskich, prezentujący obecnie historię ponad 400 społeczności żydowskich z całej Polski. Portal (dostępny w polskiej i angielskiej wersji językowej) zawierać będzie docelowo informacje dotyczące rozwoju społeczności żydowskich, Holokaustu oraz zabytków żydowskiego dziedzictwa materialnego, a także archiwalne i współczesne fotografie oraz opisy działań podejmowanych na rzecz upamiętnienia lub ochrony dziedzictwa w 1200 polskich miejscowościach. Użytkownicy mogą zamieszczać na nim swoje fotografie i teksty. W roku 2008 zakończył się kolejny etap rozbudowy portalu – jego zawartość została wzbogacona o materiały dotyczące 170 miejscowości oraz 45 filmów, a liczba zgromadzonych fotografii przekroczyła 8000.

Projekt realizowany jest dzięki wsparciu finansowemu Taube Foundation for Jewish Life and Culture oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji RP.

The POLIN – Polish Jews' Heritage www.polin.org.pl web portal

The Foundation is creating a multimedia web portal dedicated to the history of Polish Jews, currently presenting the history of over 400 Jewish communities from all over Poland. Once complete, the portal (available in Polish and English) will contain information on the history of Jewish communities, the Holocaust and the material remains of Jewish culture as well as archival and contemporary photographs and descriptions of commemoration and conservation activities in 1200 towns. Internet users can post their own photos and texts on the website. 2008 saw the completion of yet another phase in the development of the portal: 170 new locations and 45 films were added, with the number of photographs reaching over 8000.

The program is supported by the Taube Foundation for Jewish Life and Culture and the Polish Ministry of the Interior and Administration.

■ www.polin.org.pl

Cieszanów

Milejczyce

Leżajsk

Kraśnik

Sanok

▣ 02 2008

Lublin

Przedstawiciel Fundacji wygłosił referat na konferencji Związku Miast Polskich, zatytułowanej „Działania miejskich społeczności lokalnych dla zachowania i upamiętnienia dziedzictwa żydowskiego w Polsce”.

The Foundation's representative delivered a paper at the Polish Cities Union conference on "Measures Taken by Local City Communities to Preserve and Commemorate Jewish Heritage in Poland".

▣ 03 2008

Warszawa

Fundacja objęła patronatem publikację książki Joanny Wiszniewicz „Życie przecięte. Opowieści Pokolenia Marca”, będącej zbiorem 30 wywiadów z przedstawicielami pierwszego powojennego pokolenia polskich Żydów, którzy musieli opuścić Polskę po wydarzeniach Marca '68.

The Foundation assumed patronage of "Life Cut in Two. Stories of the March Generation", a book by Joanna Wiszniewicz, composed of 30 interviews with members of the first generation of post-war Polish Jews forced to leave Poland following the events of March '68.

▣ 09 2008

Warszawa – Oksford

Fundacja podpisała porozumienie o wzajemnej promocji z prestiżowym brytyjskim wydawnictwem Littman Library of Jewish Civilization.

The Foundation signed a memorandum of understanding regarding mutual promotion with the prestigious British publishing house Littman Library of Jewish Civilization.

▣ 10 2008

Warszawa

Fundacja podpisała porozumienie o współpracy przy organizacji wystawy fotograficznej pt. „Macewy codziennego użytku” z Muzeum Etnograficznym w Warszawie.

The Foundation signed a memorandum of understanding regarding cooperation on the organization of the "Matzevot of Everyday Use" photograph exhibit with the Ethnographic Museum in Warsaw.

Łęczna

Lublin

▣ 11 2008

Warszawa

Fundacja przekazała bibliotece przedszkola Lauder-Morasha w Warszawie zestaw książek dla dzieci w języku hebrajskim.

The Foundation provided a set of Hebrew books for the Lauder-Morasha kindergarten in Warsaw.

▣ 12 2008

Warszawa – Wiedeń

Informacje o działalności i programach edukacyjnych Fundacji zostały zaprezentowane podczas grudniowych obrad Organizacji ds. Współpracy w Dziedzinie Edukacji, Upamiętnienia i Badań nad Holocaustem.

Information on the Foundation's activities and educational programs was presented at the December meeting of the Task Force on Holocaust Education, Remembrance and Research.

Klimontów

Research on Attitudes towards the Jews

Badanie postaw wobec Żydów

Projekt „Badanie postaw wobec Żydów i stosunku do ich dziedzictwa, współpraca z lokalnymi partnerami w wybranych 15 miejscowościach, edukacja dla tolerancji” zainaugurowany został przez Fundację w 2007 roku. Przeprowadzone w jego ramach działania objęły teren województw lubelskiego, podlaskiego i podkarpackiego. Pierwszy etap projektu polegał na zebraniu wiarygodnych danych dotyczących postaw wobec Żydów i ich dziedzictwa za pomocą ankiet oraz wywiadów z przedstawicielami środowisk lokalnych. Na podstawie zgromadzonych informacji Fundacja stworzyła dla każdej z miejscowości program działań edukacyjnych i kulturowych, które zostały przeprowadzone w 2008 r. Do działań tych należały liczne spotkania z przedstawicielami społeczności żydowskiej, szkolenia na temat dialogu międzykulturowego oraz kultury i historii Żydów polskich, wykłady, pokazy filmowe, warsztaty taneczne, degustacje dań kuchni żydowskiej, a także konferencja na temat literatury polskiej i żydowskiej. Pokłosiem działalności Fundacji był szereg projektów lokalnych zainicjowanych przez uczestników „Badań postaw”. Serdecznie dziękujemy wszystkim partnerom, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa.

Projekt został zrealizowany dzięki wsparciu Fundacji im. Stefana Batorego w ramach programu „Dla Tolerancji – Przeciwdziałanie nietolerancji”.

The “Research on Attitudes towards the Jews and their Heritage, Cooperation with Local Partners in 15 Selected Towns, Education for Tolerance” project, spanning three voivodeships (Lubelskie, Podkarpackie and Podlaskie), was inaugurated by the Foundation in 2007. The first phase of the project consisted in the collection of reliable data regarding attitudes towards the Jews and their heritage through surveys and interviews with members of the local public. Next, based on the information gathered, the Foundation designed a program of educational and cultural activities tailored to the needs of each community. A wide range of events was organized by the Foundation in each town over the course of 2008: meetings with members of the present-day Jewish community in Poland, workshops on intercultural dialogue and Jewish culture and history, film screenings, dance workshops and lectures on Jewish cuisine as well as a conference on Polish and Jewish literature. The Foundation’s efforts provided inspiration for local partners to start several projects of their own. We would like to thank all of the participants without whose dedication the project would not have been possible.

The project was supported by the Stefan S. Batory Foundation within the framework of the Program for Tolerance – Preventing Intolerance

Łęczna

Kraśnik

Milejczyce

Suchowola

„Wspólna przeszłość – dwie kultury”

Działania zainicjowane przez Fundację w Łęcznej zainspirowały miejscowe władze do rozszerzenia programu imprez o projekt „Wspólna przeszłość, dwie kultury”. Dzięki dofinansowaniu Urzędu Miasta Łęczna, Fundacja zorganizowała dwa spotkania poświęcone kuchni żydowskiej, połączone z degustacją dań, wieczór filmowy, podczas którego w Muzeum Regionalnym w Łęcznej, mieszczącym się w dawnej synagodze, wyświetlono film „Dybuk” z 1937 r., oraz dyskusję panelową z udziałem ekspertów z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dyskusja panelowa połączona została z koncertem Anny Jagielskiej, wokalistki wykonującej pieśni sefardyjskie.

The activities initiated by the Foundation in Łęczna inspired the local authorities to complement the program offered with an additional project – “Common Past, Two Cultures”. Thanks to a grant from the Łęczna City Office the Foundation organized two meetings devoted to Jewish cuisine, a film evening during which the 1937 Yiddish-language film “Dybuk” was shown at the former synagogue, currently housing the Regional Museum, as well as a panel discussion with experts from the John Paul II Catholic University of Lublin and the Marie Curie-Skłodowska University, accompanied by a concert of Sephardi music, performed by Anna Jagielska.

08 2008

Tykocin

Zajęcia poświęcone znaczeniu domu modlitwy zorganizowane przez Fundację w tykocińskiej synagodze w ramach „Festiwalu Domu”.

A lecture on the symbolism and functions of the synagogue was organized by the Foundation at the Tykocin synagogue within the framework of the “Home Festival”.

Milejczyce

Zamość

Wykład oraz warsztaty poświęcone historii i kulturze Żydów sefardyjskich, zorganizowane w ramach VI Zamojskich Spotkań Kultur.

A lecture and workshops on the history of Sephardi Jews was organized by the Foundation within the framework of the VI Zamość Meetings of Cultures.

Sieniawa

09-12 2008

Dziewięć warsztatów dla nauczycieli, przedstawicieli organizacji pozarządowych, ośrodków kultury oraz jednostek samorządu poświęcone dialogowi międzykulturowemu, prowadzone przez trenerów Centrum Badań Holocaustu UJ. Warsztaty odbyły się w Dynowie, Kraśniku, Niebylcu, Sieniawie, Suchowoli, Tarnogrodzie, Tykocinie, Wasilkowie i Zamościu.

Nine workshops on intercultural dialogue, led by coaches from the Jagiellonian University Center for Holocaust Studies, were held in Dynów, Kraśnik, Niebylec, Sieniawa, Suchowola, Tarnogród, Tykocin, Wasilków and Zamość. Participating were teachers, NGOs, cultural institutions and local authorities.

Frampol

Milejczyce

■ 10 2008

Pięć warsztatów dla młodzieży szkolnej poświęconych problematyce tolerancji oraz dialogowi międzykulturowemu przeprowadzonych przez trenerów Centrum Badań Holokaustu UJ w Łęcznej.

Five student workshops on tolerance and intercultural dialogue led by coaches from the Jagiellonian University Center for Holocaust Studies were held in Łęczna.

Kraśnik

W Centrum Kultury i Promocji odbyło się spotkanie poświęcone kuchni żydowskiej. A meeting devoted to Jewish cuisine was held at the Center for Culture and Promotion.

■ 11-12 2008

Siedem warsztatów poświęconych historii i kulturze Żydów polskich przeprowadzonych przez trenerów FODŻ w Dynowie, Frampolu, Milejczycach, Niebylecu, Przerośli, Sieniawie i Suchowoli.

Pięć warsztatów dla młodzieży, poświęconych wielokulturowej tradycji muzycznej Podlasia przeprowadzili w Milejczycach, Przerośli, Suchowoli, Tykocinie i Wasilkowie animatorzy Ośrodka „Pogranicze -sztuk, kultur, narodów” z Sejnu. Seven workshops devoted to the history and culture of Polish Jews were conducted by the Foundation's coaches in Dynów, Frampol, Milejczyce, Niebylec, Przerośl, Sieniawa and Suchowola.

Five workshops on the musical tradition of the Podlasie region were conducted for students in Milejczyce, Przerośl, Suchowola, Tykocin and Wasilków by animators from the Borderland Center in Sejny.

Suchowola

Wasilków

Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej społeczność żydowską, zorganizowana we współpracy z Gminą Wasilków i Stowarzyszeniem Miłośników Nowodworców.

A plaque commemorating the Jewish community was unveiled. The ceremony was organized in cooperation with the Commune of Wasilków and the Fans of Nowodworce Association.

■ 11 2008

Frampol, Kraśnik

Ponad 150 osób uczestniczyło w spotkaniach z przedstawicielami społeczności żydowskiej, którzy opowiadali o życiu Żydów we współczesnej Polsce i odpowiadali na pytania mieszkańców.

Over 150 people took part in meetings with representatives of the Jewish community who talked about Jewish life in contemporary Poland and answered the audience's questions.

■ 12 2008

Lublin

Dwudniowa konferencja pt. „Literatura polsko-żydowska i jej kulturowe konteksty. Stan i perspektywy badań” zorganizowana przez Pracownię Literatury Polsko-Żydowskiej KUL we współpracy z Fundacją oraz Gminą Wyznaniową Żydowską w Warszawie.

A two-day conference – “Polish-Jewish Literature and its Cultural Contexts. Present State of Research and Future Perspectives”, was organized by the Polish-Jewish Literature Research Unit, Catholic University of Lublin, in cooperation with the Foundation and the Jewish Community of Warsaw.

Przemyśl

Łęczna

Ukazała się książka Marii Kieres-Kramek pt. „Łęczna w blasku szabasowych świec”, wydana staraniem Łęczyńskiego Stowarzyszenia Twórców Kultury i Sztuki „Plama” przy wsparciu Gminy Łęczna i we współpracy z Fundacją.

“Łęczna by Shabbat Candlelight” – a book by Maria Kieres-Kramek, was published thanks to the efforts of the Łęczna Cultural and Artistic Association, with support from the Commune of Łęczna and in cooperation with the Foundation.

Antisemitism

Antysemityzm

Fundacja nie może pozostać obojętna na żadne przejawy antysemityzmu; konsekwentnie zgłaszamy władzom wszelkie incydenty, które mają charakter antysemicki (ulotki, publiczne wypowiedzi, graffiti) lub przejawiają się w niszczeniu mienia stanowiącego historyczne dziedzictwo polskich Żydów. Listę incydentów, które zgłosiliśmy organom ścigania, znaleźć można na naszej stronie internetowej.

The Foundation cannot remain indifferent with regard to any manifestation of anti-Semitism; we consequently report all anti-Semitic incidents (leaflets, public statements, graffiti) and acts of vandalism against the historical heritage of Polish Jews to the authorities. A list of all the incidents reported to the police or prosecutor's offices by the Foundation can be found on our website.

01 2008

Augustów

Akt wandalizmu na cmentarzu żydowskim w Augustowie.

Act of vandalism at the Jewish cemetery in Augustów.

03 2008

Leżajsk

Swastyki, szubienica z Gwiazdą Dawida oraz antysemickie hasła pojawiły się na ścianach ohelu cadyka Elimelecha na cmentarzu żydowskim w Leżajsku. Powiadomiona przez Fundację Policja ujęła 18-letniego sprawcę.

Swastikas, a gallows with a Star of David and antisemitic graffiti appeared on the walls of the ohel of tzadik Elimelech at the Jewish cemetery in Leżajsk. The Police, notified by the Foundation, captured the 18-year-old perpetrator.

Łabiszyn

Fundacja powiadomiła Policję o kradzieży z cmentarza żydowskiego w Łabiszynie czterech granitowych płyt pochodzących z posadzki zniszczonej łabiszyńskiej synagogi.

The Foundation reported the theft of four granite slabs originating from the floor of the destroyed Łabiszyn synagogue to the Police.

04 2008

Warszawa

Dyrektor Fundacji uczestniczyła w spotkaniu Rzecznika Praw Obywatelskich z przedstawicielami mniejszości narodowych, poświęconemu dyskryminacji.

The Foundation's Director participated in a meeting with representatives of national minorities devoted to discrimination, organized by the Civil Rights Ombudsman.

05 2008

Rymanów

Nieznani sprawcy po raz kolejny wybili kamieniami nowe okna synagogi w Rymanowie, wstawione staraniem Fundacji.

Once again, unknown perpetrators smashed with stones the new windows of the synagogue, put in by the Foundation.

07 2008

Koronowo

Fundacja poinformowała policję o akcie wandalizmu na cmentarzu żydowskim.

The Foundation reported an act of vandalism at the Jewish cemetery to the Police.

09 2008

Brzeziny

Nieznani sprawcy pokryli antysemickim graffiti pomnik na cmentarzu żydowskim.

Unknown perpetrators covered a monument at the Jewish cemetery with graffiti.

Słupsk

Przedstawiciel Fundacji wziął udział w Policijnym Forum przeciw Dyskryminacji, które odbyło się w Szkole Policji w Słupsku.

The Foundation's representative took part in the Police Forum Against Discrimination at the Police Academy in Słupsk.

Augustów

Leżajsk

Publications

Publikacje

Broszury z serii „Szlak Chasydzki” Brochures in the “Chassidic Route” series

Chełm. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Jarosław. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Kraśnik. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Lesko. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Leżajsk. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008

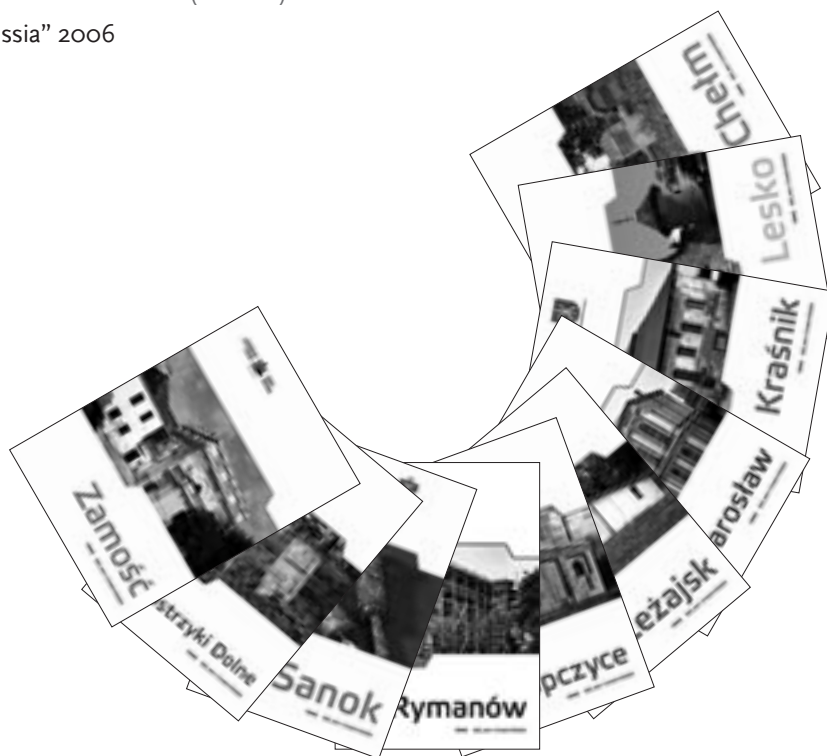
Ropczyce. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Rymanów. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Sanok. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008
 Ustrzyki Dolne. Szlak Chasydzki, Warszawa 2008

Dostępne publikacje:

- ☒ *Pod wspólnym niebem. Cmentarz żydowski w Staszowie*, Warszawa 2007.
- ☒ *Przywróćmy Pamięć – materiały edukacyjne dla uczniów*, Warszawa 2007.
- ☒ *Przywróćmy Pamięć – materiały edukacyjne dla nauczycieli*, Warszawa 2007.
- ☒ *Kalendarz żydowski na 5768 rok*, wyd. Austeria 2007
- ☒ *Mapa miejsc żydowskich w Polsce*, wyd. Austeria 2007
- ☒ *Zamość. Szlak Chasydzki*, Warszawa 2007
- ☒ *K. Urban, Cmentarze żydowskie, synagogi i domy modlitwy w Polsce w latach 1944-1966 (wybór materiałów)*, wyd. NOMOS 2006
- ☒ *I. Heinze-Greenberg, Erich Mendelssohn*, wyd. „Borussia” 2006

Available publications:

- ☒ *Under The Same Sky. The Jewish Cemetery In Staszow*, Warsaw 2007.
- ☒ *To Bring Memory Back – Educational Materials For Students*, Warsaw 2007. (in Polish)
- ☒ *To Bring Memory Back – Educational Materials For Teachers*, Warsaw 2007. (in Polish)
- ☒ *Jewish Calendar, 5768*, “Austeria” Publishing House 2007.
- ☒ *Map of Jewish Places in Poland*, “Austeria” Publishing House 2007.
- ☒ *K. Urban, Jewish Cemeteries, Synagogues And Houses Of Prayer In Poland, 1944-1966 (Selection Of Materials)*, NOMOS Publishing House 2006. (in Polish)
- ☒ *I. Henze-Greenberg, Erich Mendelssohn*, “Borussia” Association 2006. (in Polish)

The Foundation's activities are supported by:

Działania Fundacji wspierają:

- ☑ Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy
- ☑ World Monuments Fund
- ☑ Fundacja im. Stefana Batorego
- ☑ Taube Foundation for Jewish Life and Culture
- ☑ Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- ☑ Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- ☑ The EEA Financial Mechanism and the Norwegian Financial Mechanism
- ☑ World Monuments Fund
- ☑ Stefan Batory Foundation
- ☑ Taube Foundation for Jewish Life and Culture
- ☑ Civic Initiatives Fund
- ☑ Ministry of the Interior and Administration

The Foundation's partners include:

Do partnerów Fundacji należą:

- ☑ Littman Library of Jewish Civilization
- ☑ Narodowe Centrum Kultury
- ☑ Centrum Badań Holocaustu Uniwersytetu Jagiellońskiego
- ☑ Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
- ☑ Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie
- ☑ Centro de Estudios Judaicos, Universidad de Chile
- ☑ Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- ☑ Uniwersytet Rzeszowski
- ☑ Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- ☑ Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku
- ☑ Gmina Wyznaniowa Żydowska w Trondheim (Norwegia)
- ☑ Littman Library of Jewish Civilization
- ☑ National Centre for Culture
- ☑ Center for Holocaust Studies, Jagiellonian University
- ☑ Union of Jewish Communities in Poland
- ☑ Jewish Community of Warsaw
- ☑ Centro de Estudios Judaicos, Universidad de Chile
- ☑ John Paul II Catholic University of Lublin
- ☑ University of Rzeszów
- ☑ Maria Curie-Skłodowska University in Lublin
- ☑ The University of Białystok Foundation
- ☑ Jewish Community of Trondheim (Norway)

Board of Directors:

Członkowie Zarządu:

Rabin Rabbi Cheskel O. Besser, Herbert Block, Arye Edelist, Tadeusz Jakubowicz, Piotr Kadlčik, Saul Kagan, Zofia Radzikowska
Michał Samet, Kalman Sultanik, Andrzej Zozula
Dyrektor Generalny Chief Executive Officer Monika Krawczyk

www.fodz.pl
www.polin.org.pl
www.pamiec.fodz.pl

- Wydanie raportu wsparł przyjaciel Fundacji,
Pan Michael Harmon Traison, Warszawa-Chicago-Nowy Jork.
- Published thanks to generous support of the Friend of the Foundation,
Michael Harmon Traison, Esq. Warsaw-Chicago-New York